

Examining the Knowledge Level of Pre-Service Teachers' About Curriculum

Berfu KIZILASLAN TUNÇER*, Çavuş ŞAHİN**

Received date: 10.01.2019

Accepted date: 03.07.2019

Abstract

The aim of this study is to determine the knowledge level of the preservice teachers and to explain their knowledge level about curriculum according to several variables. Since curriculum are an important part of teaching process, it is crucial to determine the level of knowledge of preservice teachers who will be the implementers of teaching programs. In the study, the survey models was used. The population of this study consists of preservice teachers studying Primary Education and Preschool Education in the Department of Basic Education at Çanakkale Onsekiz Mart University. The sample was determined by criterion sampling method. The criterion was that the pre-service teachers had received Teaching Principles and Methods program course which they had been intensively informed about their education programs. "Education Program Achievement Test" and "Personal Information Form" were used as data collection tools. This tests are developed by the researchers. The data were analyzed by using SPSS 22.0 package program and the findings were interpreted. In addition, the relationship of preservice teachers' level of knowledge about curriculum regarding to gender, class, teaching principles and methods lesson success grade, department and grade point average variables were determined.

Keywords: Curriculum, Teaching Program , Preservice Teacher

* Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Department of Primary Education, Çanakkale, Turkey; btuncer@comu.edu.tr

** Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Department of Primary Education, Çanakkale, Turkey; csahin25240@yahoo.com

Öğretmen Adaylarının Eğitim Programına İlişkin Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi

Berfu KIZILASLAN TUNÇER*, Çavuş ŞAHİN**

Geliş tarihi: 10.01.2019

Kabul tarihi: 03.07.2019

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerini belirleyerek, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşma düzeylerini açıklamaktır. Eğitim programları öğretim sürecinin önemli bir parçası olduğundan, eğitim programlarının uygulayıcısı olacak öğretmen adaylarının programa ilişkin bilgi düzeylerini belirlemek önem taşımaktadır. Araştırma betimsel türde bir araştırma olup, tarama modelinde desenlenmiştir. Bu araştırmanın evrenini 2017-2018 öğretim yılı bahar yarıyılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı ve Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Ölçüt ise öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgileri yoğunluklu olarak aldıkları “Öğretim İlke ve Yöntemleri” dersini almış olmalarıdır. Araştırmada “Eğitim Programı Başarı Testi” ve “Kişisel Bilgiler Formu” kullanılmıştır. Bu testler araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22.0 paket programı kullanılarak bulgular belirlenmiş ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin cinsiyet, öğrenim görülmekte olan anabilim dalı, Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi başarı notu, sınıf ve genel not ortalaması değişkenleri ile ilişkisi belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Eğitim Programı, Öğretim Programı, Öğretmen Adayı

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Çanakkale, Türkiye; btuncer@comu.edu.tr

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Çanakkale, Türkiye; csahin25240@yahoo.com

1. Giriş

M.Ö. 1. yüzyıla kadar uzanan bir kullanımı olan eğitim programı kavramı, Julius Ceaser ve askerlerinin Roma'da yarıştıkları oval biçimdeki yarış pistinin Latince adı olan curriculum kelimesinden ortaya çıkmış ve soyut bir anlam kazanarak bugünkü eğitim programına izlenen yol anlamında girmiştir (Oliva, 1988; Akt: Demirel, 2007). Yıllar içinde izlenice, yetişek, müfredat gibi isimlerle anılan eğitim programı, eğitim programcıları tarafından bugüne kadar çeşitli şekillerde tanımlanmıştır.

Türkiye'de program geliştirmenin öncülerinden olan Ertürk (1986), eğitim programına "yetişek" adını vermekte ve "geçerli öğrenme yaşantıları düzeni" olarak tanımlamakta, Varış (1996) ise eğitim programını, "bir eğitim kurumu tarafından, milli eğitimin ve okulun amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla sağlanan tüm etkinlikleri kapsar " diye tanımlamaktadır. Program öğrenilmesi gerekenin ne olduğunu tanımlar. Genellikle spesifik olarak derslerde ne öğretileceğini açıkladığını düşünülmele beraber, aynı zamanda öğrencilerin sosyal olarak gelişmelerini sağlayacak aktiviteleri de açıklar (Ross, 2003). Yıllardır birçok farklı yorumlamayla farklı tanımlara ulaşan eğitim programı (Oliva, 1997):

- Okulda öğretilendir.
- Konular kümesidir.
- İçeriktir.
- Çalışma programıdır.
- Materyaller kümesidir.
- Derslerin sırasıdır.
- Performans amaçlarının kümesidir.
- Ekstra sınıf aktivitelerini, rehberlik ve kişilerarası iletişim gibi okulla ilgili her şeydir.
- Okul içinde ve dışında okul tarafından yönetilen öğretim düzenleridir.
- Okul personeli tarafından planlanan her şeydir.
- Öğrenenlerin okul deneyimleri sonucunda kazandıkları bireysel deneyimlerdir.

Program, gerek dar çerçevede okulun öğretmesi gereken konular gerekse geniş bir perspektifle bireylerin topluma katılımı için gerekte olan tecrübeler olarak düşünülün, eğitimcileri, öğrencileri ve toplumdaki diğer bireyleri etkiler (Ornstein ve Hunkins, 2014). Program basit şekilde bir plan, bir harita, takip edilmesi gereken bir listedir. Eğitim programı, çalışma kitaplarında, okulda kullanılan materyallerde ya da bir öğretmenin ders planında bulunabilir (Ellis, 2004). Birbirleriyle devamlı etkileşimde bulunan öğrenci, öğretmen ve program olmak üzere üç temel öğesi bulunan eğitim olgusunun, etkili ve verimli olması bu üç parçanın koordineli bir biçimde amaca doğru ilerlemesine bağlıdır. Bu öğelerin herhangi birinin bozuk, zayıf, verimsiz olması veya yanlış işlemesi bütün bir sistemin verimliliğini düşürecektir. Bu üç öğe birbirlerine eşit derecede öneme sahiptirler (Üstüner, 2004).

Eğitim programı, eğitim öğretim etkinliklerini organize eden temel bir yol göstericidir. Öğretmen ya da öğretmen adaylarının temel becerileri arasında eğitim programı okuyazarı olmak da yer almaktadır. Öğretmen adaylarının aldıkları eğitimin onları bir eğitim programı okuyazarı yapması gerekmektedir. Öğretmen adaylarının eğitim programı okuyazarlığının artması için eğitim programının öğelerinin bilgisine sahip olmaları gerekmektedir (Bolat, 2017). Programın uygulayıcısı olan öğretmenler gerektiğinde, programla ilgili geri bildirimlerde bulunarak program yapıcıları programda değişiklik yapmaya sevk etmelidir. Bunun için öğretmenlerin bireysel olarak sorumluluk almaları gerekmektedir (Kelly, 2009).

Programın geliştirilme sürecinde ve uygulanmasında aktif rol alan öğretmenlerin süreç üzerindeki etkileri göz ardı edilemez. Öğretmen öğretim faaliyetlerinde uygulanan program gerekliliklerine uygun planlanıp, planladığı biçimi ile uygulanamıyor ise, o programın genel başarıyı yakalaması olanaksızdır. Programın uygulama süreci başarısı için öğretmenlere önemli sorumluluklar verilmiştir. Bu da uygulama sürecine konulan programın başarısı için, öğretmenlerin ilk önce ve devamlı eğitilmelerini önemli duruma getirmektedir (Taşdemir, 2007). Akınoğlu ve Doğan (2012) eğitim programlarının hayata geçirilebilmesi için öğretmenlerin eğitim programlarının yapısı, kapsamı, ilişki ve özelliklerini anlaması gerektiğini vurgulamış ve ayrıca öğretmenlerin programı hayata geçirmek için yapılması gerekenleri planlayabilmesinin önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin, okulda ve sınıfta yazılı bir belge durumunda olan eğitim programını uygun şekillerde uygulamaya dönüştürmesi gerekmektedir. Bunun yapabilmeleri için öncelikle programa ait özellikleri, programın yapısını ve kapsamını iyi anlamaları ve programı nasıl uygulamaya geçireceklerini tasarlamaları gerekir. Eğitim öğretim alanında gerek ulusal gerekse uluslararası alanda yenilik yapabilmenin en iyi göstergesi programların planlandığı şekilde hayata geçirilmesi ile mümkündür. Programların uygulamaya geçirilmesinde karşılaşılan birçok sorun vardır. Bu sorunlardan birisi de öğretim programlarını uygulama sorumluluğunu taşıyan öğretmenlerin, öğretim programını ne kadar özümstedikleri ve programa ilişkin tutumlarının ve onu uygulamaya geçirebilme yeterliklerinin derecesidir (Akınoğlu ve Doğan, 2012).

Bu araştırmanın amacı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerini belirleyerek, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşma düzeylerini açıklamaktır. Araştırmanın temel amacına bağlı olarak geliştirilen alt problemlere aşağıda yer verilmiştir:

1. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ne seviyededir?
2. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri cinsiyetlerine, öğrenim görmekte oldukları ana bilim dalına, sınıf düzeylerine, öğretim ilke ve yöntemleri dersi başarı notlarına ve genel not ortalamalarına göre farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

Bu bölümde araştırma modeline ilişkin bilgiler sunulmuştur.

2.1. Araştırmanın Modeli/ Deseni

Tarama modelinde desenlenen bu araştırma betimsel türden bir araştırmadır. Mevcut durumu olabildiğince bütün haliyle inceleyen; bireylerin veya toplulukların fiziksel, tarihi veya etnografik özelliklerini özetleyen araştırmalara tarama modeli araştırmalar adı verilir (Büyükoztürk vd., 2012).

Bu çalışmanın evrenini Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında öğrenim görmekte olan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Örnekleme belirlerken kullanılan ölçüt, öğretmen adayının Öğretim İlke ve Yöntemleri dersini almış olmasıdır. Çünkü bu ders eğitim programı ile ilgili temel bilgilerin verildiği derstir. Ayrıca bu ders, hem Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalında okuyan öğretmen adaylarının hem de Sınıf Eğitimi alanında okuyan

öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin bilgileri aldıkları ortak bir derstir. Çalışmada; öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin başarı düzeyleri belirlenerek, eğitim programlarına ilişkin başarı düzeyinin öğretim ilke ve yöntemleri dersi başarı notu, genel not ortalaması, anabilim dalı ve sınıf değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo 1’de örnekleme ilişkin sayısal bilgiler sunulmuştur:

Tablo 1: Öğretmen adaylarına ait kişisel bilgiler

		f	%
Anabilim Dalı	Sınıf Eğitimi	184	66.9
	Okul Öncesi Eğitimi	91	33.1
	TOPLAM	275	100
Cinsiyet	Kadın	224	81.5
	Erkek	51	18.5
	TOPLAM	275	100
Sınıf	3.sınıf	121	44
	4.sınıf	154	56
	TOPLAM	275	100
ÖYT Notu	AA	41	14.9
	BA	60	21.8
	BB	54	19.6
	CB	66	24
	CC	40	14.5
	DC	11	4
	DD	3	1.1
	FD	0	0
	FF	0	0
	TOPLAM	275	100
Genel Not Ortalaması	0-2,50	50	18.2
	2.51 – 3.00	129	46.9
	3.01 – 4.00	96	34.9
	TOPLAM	275	100

Yukarıdaki tabloda kişisel bilgileri sunulmuş olan toplam 275 öğretmen adayı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması/Süreç

Verilerin toplanması amacıyla araştırmacılar tarafından “Eğitim Programı Başarı Testi” geliştirilmiştir. Geliştirilme süreci aşağıdaki başlıkta detaylı biçimde açıklanan “Eğitim Programı Başarı Testi” Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında öğrenim görmekte olan 275 öğretmen adayına uygulanmıştır. Testin başında ayrıca kişisel bilgilere ait sorular yer almıştır.

2.3.1. Veri toplama araçları

Verilerin toplanması amacıyla araştırmacılar tarafından “Eğitim Programı Başarı Testi” geliştirilmiştir. Eğitim programlarına ilişkin temel kavramlara ilişkin bilgileri ölçen 29 soru maddesi hazırlanmıştır. Kapsam geçerliğinin belirlenmesi amacıyla eğitim programına ilişkin bilgiler ile test maddelerinin uyumunu belirleyen belirtke tablosu hazırlanmıştır. Testte her kazanımı ölçecek benzer sayıda maddeler bulunmasına özen gösterilmiştir. Testten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 0’dır. Testin kapsam ve görünüş geçerliklerinin belirlenmesi amacıyla eğitim programları uzmanı iki öğretim üyesinden uzman görüşü alınmış ve gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra test uygulama grubunda yer almayan 150 kişiye uygulanarak ön deneme yapılmıştır. Öğretmen adaylarının testte yer alan sorulara verdikleri cevaplar incelenerek, tüm maddeler için ayırt edicilik ve güçlük indeksleri hesaplanmıştır. Öğretmen adaylarının testten aldıkları puanlar büyükten küçüğe doğru sıralanmıştır. En yüksek puanı alan %27’lik dilim üst grup, en düşük puanı alan %27’lik dilim alt grup olarak belirlenmiştir. Üst grupta ve alt grupta bulunan öğretmen adaylarının çoktan seçmeli testteki sorulara verdikleri yanıtlar Microsoft Excel programına girilerek maddelerin madde güçlük indeksleri ve madde ayırt edicilik indeksleri belirlenmiştir. Madde analizi uygulanan maddelerden, madde ayırtıcılık indeksi 0.20 ve altında 8 madde testten çıkarılmış, madde ayırtıcılık indeksi 0.29 çıkan bir maddenin ise çalışmayan bir seçeneği düzeltilmiştir. Geri kalan 20 maddenin ayırt edicilik indekslerinin 0.24 ile 0.65 arasında olduğu görülmektedir. 20 maddelik testin ortalama güçlüğü 0.51, ortalama ayırt edicilik gücü 0.43 olarak belirlenmiştir.

Testte yer alan maddelerin madde güçlük indekslerinin 0.18 ile 0.84 arasında yer aldığı görülmektedir. Testin ortalama güçlüğü 0.51 olarak belirlenmiştir. Madde güçlük indeksi maddenin doğru yanıtlanma oranını gösteren değerdir. Bu değer bire yaklaştıkça madde kolaylaşır, sıfıra yaklaştıkça madde zorlaşır. Başarı testlerinde maddelerin güçlük indeksinin 0.50 civarında olması tercih edilen bir durumdur. 0.50 madde güçlük indeksine sahip maddeler orta düzeyde zorluğa sahip maddelerdir. Orta zorluk düzeyindeki maddelerden oluşan testlerin güvenilirlik düzeylerinin daha yüksek olduğu bilinmektedir. Ayrıca testte yer alan maddelerin her birinin güçlük düzeyleri farklı olmakla beraber, bu maddelerin ortalamasına göre testin ortalama güçlüğü 0.50 civarında olması istenen bir durumdur (Bayrakçeken, 2007: 263). Bu durum testin zorluğunun orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Testin güvenilirliğini belirlemek amacıyla, Kuder Richardson-20 değeri belirlenmiştir. Testteki maddelerin güçlük indeksleri farklılık gösterdiğinden KR-21 tercih edilmemiştir. Hazırlanan testlerde teste ait güvenilirlik katsayısının 0,70 ve daha yüksek olması testin geneli için yeterli bir güvenilirlik derecesidir (Büyüköztürk, 2011). Teste ait KR-20 değeri 0.84 olarak belirlenmiştir. Bu değer testin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, SPSS 22.0 (Statistical Package For Social Sciences) kullanılarak frekans, yüzde, aritmetik ortalama değerleri belirlenmiş ve t-testi ile ANOVA testi yapılmıştır. Verilerin analizin kullanılacak olan istatistik yöntemini belirlemek amacıyla öncelikle ölçekten alınan puanlarının dağılımının simetrik dağılıma uygun olup olmadığı analiz edilmiştir. Bu amaçla öğretmen adaylarının “Eğitim Programı Başarı Testi” almış oldukları puanlara ilişkin Kurtosis ve Skewness değerleri incelenmiştir. Bu değer; “Eğitim Programı Başarı Testi” için (-0,093/-0,317) olarak belirlenmiştir. Değerler incelendiğinde, eğitim programı başarı testine ilişkin puanların simetrik dağılıma uyduğu görülmektedir. Bu nedenle, araştırmanın alt problemlerinin çözümünde parametrik testlerden t-testi ve ANOVA testinin kullanılması uygun görülmüştür.

Araştırmanın öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi başarı notlarına göre farklılaşma durumlarını analiz eden alt problemlerinde bağımsız değişkene ait grupların sayılarında farklılık bulunduğundan bu alt problemin çözümünde non-parametrik testlerden Kruskal Wallis-H testi kullanılmıştır.

3. Bulgular

Bu bölümde, araştırmaya ait bulgulara alt problemlere göre sırayla yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgileri ne seviyededir?” şeklinde ifade edilmiştir. Tablo 2’de öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerine ait puan ortalamaları ve standart sapmaları sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri

Eğitim Programlarına İlişkin Bilgi Düzeyi	\bar{X}	ss	Varyans	En düşük	En yüksek
	63,94	14,48	209,8	25	100

Tablo 2 incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin orta düzeyde olduğu ($\bar{X} = 63,94$; $SS = 14,48$) görülmektedir. Testten alınabilecek en yüksek puanın 100 olması nedeniyle bu değer orta düzeyde olduğu görülmektedir.

3.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri cinsiyetlerine, öğrenim görmekte oldukları ana bilim dalına, sınıf düzeylerine, öğretim ilke ve yöntemleri dersi başarı notlarına ve genel not ortalamalarına göre farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilmiştir. Aşağıda öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin öğrenim görmekte oldukları ana bilim dalına, sınıf düzeylerine, öğretim ilke ve yöntemleri dersi başarı notlarına ve genel not ortalamalarına göre durumuna ilişkin t-testi ve ANOVA değerleri sunulmuştur.

a. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

Tablo 3. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ile cinsiyetlerine ilişkin t-testi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kadın	224	64,15	14,63	273	0,363	0,950
Erkek	51	63,33	13,95			

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir [$t(670) = 0,363$,

$p < 0,05$]. Diğer bir ifade ile kadın öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ($\bar{X} = 64,15$) ile erkek öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ($\bar{X} = 63,33$) arasında anlamlı fark yoktur.

b. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri öğrenim gördükleri anabilim dalına göre farklılaşmakta mıdır?

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Eğitim Programlarına İlişkin Bilgi Düzeyleri İle Öğrenim Gördükleri Anabilim Dalına İlişkin T-Testi Sonuçları

A.B.D.	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Sınıf Eğitimi	184	65,76	13,21	273	2,904	0,075
Okul Öncesi Eğitimi	91	60,43	16,28			

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin düzeylerinin öğrenim gördükleri anabilim dalına göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir [$t(273) = 2,904$, $p < 0,05$]. Diğer bir ifade ile sınıf eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ($\bar{X} = 65,76$) ile okul öncesi eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ($\bar{X} = 60,43$) arasında anlamlı fark yoktur.

c. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

Tablo 4. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ile sınıf düzeylerine ilişkin t-testi sonuçları

Sınıf	N	\bar{X}	S	sd	t	p
3.sınıf	121	60,90	12,87	273	3,162	0,076
4.sınıf	154	66,42	15,25			

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin düzeylerinin sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir [$t(273) = 3,162$, $p < 0,05$]. Diğer bir ifade ile 3.sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ($\bar{X} = 60,90$) ile 4.sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ($\bar{X} = 66,42$) arasında anlamlı fark yoktur.

d. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi başarı notlarına göre farklılaşmakta mıdır?

Tablo 5. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ile sınıf düzeylerine ilişkin Kruskal Wallis- h sonuçları

	ÖYT Notu	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
Eğitim Programlarına İlişkin Bilgi Düzeyi	AA	40	152,56			
	BA	60	144,56	6	8,738	0,189
	BB	54	148,96			
	CB	66	128,23			
	CC	40	125,70			
	DC	11	92,41			
	DD	3	115,83			

Analiz sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi başarı notlarına göre anlamlı fark göstermediği görülmektedir [$X^2(6) = 0,189, p < 0,05$].

e. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri genel not ortalamalarına göre farklılaşmakta mıdır?

Tablo 6. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ile genel not ortalamalarına ilişkin betimsel istatistikler

	GNO	N	X ²	ss
Eğitim Programlarına İlişkin Bilgi Düzeyi	0-2.50	50	58,50	14,33
	2.51-3.00	129	64,96	13,28
	3.01-4.00	95	65,42	15,58

Tablo 7. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ile genel not ortalamalarına ilişkin varyans homojenliği sonuçları

Levene Değeri	sd1	sd2	p
1,633	2	271	0,197

Tablo 7 incelendiğinde, varyansların homojen olduğu görülmektedir ($p=0,197 > p.05$). Bu nedenle, ANOVA testi yapması uygun bulunmuştur.

Tablo 8. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ile genel not ortalamalarına ilişkin ANOVA sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	1822,602	2	911,301	4,452	0,013
Gruplarıçi	55470,464	271	204,688		
Toplam	57293,066	273			

Analiz sonuçları incelendiğinde, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin genel not ortalamalarına göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir [F(6-268) = 4.452, p<0,05]. Bu farkın hangi gruplar arasında oluştuğunun belirlenmesi amacıyla Scheffe testi yapılmıştır. Scheffe testinin sonuçları incelendiğinde, genel not ortalaması 0-2.50 arasında yer alan öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri ile genel not ortalaması 2.51-3.00 arasında ve 3.01-4.00 arasında yer alan öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, 0-2.50 arasında genel not ortalamasına sahip olan öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri 2.51-3 ve 3.01-4 arasında genel not ortalamasına sahip olan öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinden daha düşüktür.

4. Tartışma ve Sonuç

Eğitim sisteminin önemli ve ayrılmaz bir parçası olan eğitim programlarını uygulayacak olan öğretmenlerdir. Çok iyi hazırlanmış bir eğitim programı bile, doğru uygulanmadığında gerekli etkiyi göstermez. Bu sebeple, eğitim programı kadar onu uygulayacak olan öğretmenlerin eğitim programına ilişkin bilgi sahibi olmaları da önemlidir. Bu araştırmada, meslek hayatlarında eğitim programlarını uygulayacak olan öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerini belirleyerek, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaşma düzeylerini açıklamak amaçlanmıştır.

Bu durum, meslek hayatlarında eğitim programlarının uygulayıcı olacak olan öğretmen adayları için olumlu bir durumdur. Ancak öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin yükseltilmesi gerekmektedir. Baştürk ve Dönmez (2011) öğretmen adaylarının öğretim programına ilişkin pedagojik alan bilgilerinin sınırlı olduğunu belirlemişlerdir. Erdem ve Eğmir (2018) ise öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeylerini belirlemeyi amaçladıkları araştırmada benzer şekilde öğretmen adaylarının program okuryazarlıklarının orta düzeyde olduğunu belirlemişlerdir. Altıntaş, Kabaran ve Kabaran (2018) ise öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin bilişsel yapılarını kelime ilişkilendirme testi ile ölçmüş ve öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına ait bilişsel yapılarının yeterli olmadığını, eğitim programının öğelerine yönelik bilişsel yapılarının ise orta düzeyde yeterli olduğunu belirlemişlerdir. Ancak, bu bulgu değerlendirilirken eğitim programları okuryazarlığının özyeterlik belirleme çalışması olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Alanyazın incelendiğinde, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Araştırmada, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Erdem ve Eğmir (2018) benzer şekilde öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeylerinin cinsiyete göre değişmediğini belirlemişlerdir. Eğitim programı okuryazarlığı bir özyeterlik algısı olmakla birlikte bilgi düzeyi konusunda da ipucu vermektedir. Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri öğrenim gördükleri anabilim dalına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu araştırmada ölçüt örnekleme yoluna gidilmiş ve araştırmaya katılan öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgiler aldıkları “Öğretim İlke ve Yöntemleri” dersini almış olmaları ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu durumda hangi anabilim dalından olursa olsun, öğretmen adaylarının “Öğretim İlke ve Yöntemleri” dersini almış oldukları için bilgi düzeylerinin değişmediği düşünülebilir. Ancak öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinin

Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi başarı notlarına göre de anlamlı fark göstermediği görülmektedir. Bu sonuç dikkat çekicidir. Çünkü öğretmen adayları eğitim programlarına ilişkin bilgileri çoğunlukla bu derste almaktadırlar.

Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğretmen adayları eğitim programlarına ilişkin teorik bilgileri “Öğretim İlke ve Yöntemleri” dersinde almakla birlikte daha çok üçüncü sınıfta aldıkları alan eğitimi dersinde de eğitim programlarına ilişkin bilgilerini geliştirmeleri beklenmektedir. Bu durum ikinci ve üçüncü sınıfa devam eden öğretmen adayları arasında eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyi bakımından fark olmamasının sebebi olarak gösterilebilir.

Öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri genel not ortalamalarına göre anlamlı farklılık göstermektedir. 0-2.50 arasında genel not ortalamasına sahip olan öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeyleri 2.51-3 ve 3.01-4 arasında genel not ortalamasına sahip olan öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerinden daha düşüktür. Erdem ve Eğmir (2018)’in araştırmasında da benzer şekilde öğretmen adaylarından akademik başarısı yüksek olanların eğitim programı okuryazarlık düzeylerinin de yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak, bu bulgu değerlendirilirken bu araştırmanın eğitim programları okuryazarlığının özyeterlik belirleme çalışması olduğu dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Alanyazında, öğretmen adaylarının eğitim programlarına ilişkin bilgi düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- Farklı anabilim dallarında ve farklı üniversitelerde okuyan öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin bilgi düzeylerini belirleyen ve bilgi düzeyine etki eden faktörleri belirlemeye çalışan araştırmalar desenlenebilir.
- Öğretmen adaylarına meslek hayatlarında gerekli olacak olan eğitim programlarına ilişkin bilgilerin birçok dersin içerisinde parça parça verilmesi yerine «Program Geliştirme» dersinin zorunlu hale getirilmesi sağlanabilir.
- Öğretim elemanlarının alan eğitimi derslerinde ve pedagojik formasyon eğitimi derslerinde verdikleri eğitim ve öğretim programlarına ilişkin bilgilerin oranı gözden geçirilebilir.

Kaynaklar

Akinoğlu, O. & Doğan, S. (2012). Eğitimde program geliştirme alanına yeni bir kavram önerisi: program okuryazarlığı. *21. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 12-14 Eylül 2012, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Altıntaş, S, Kabaran, G.G. & Kabaran, H. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına ilişkin bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi ile belirlenmesi. *Turkish Studies*, 13(4), 1397-1411.

Baştürk, S. & Dönmez, G. (2011). Examining pre-service teachers' pedagogical content knowledge with regard to curriculum knowledge. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(2), 743-775.

Bayrakçeken, S. (2007). Test geliştirme. E.Karip (Ed.) *Ölçme ve değerlendirme* içinde (ss.241-272). Ankara: Pegem Yayınçılık.

- Bolat, Y. (2017). Eğitim programı okuryazarlığı kavramı ve eğitim programı okuryazarlığı ölçeği, *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(18), 121-138.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş, Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2007). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Ellis, A. K. (2004). *Exemplars of curriculum theory*. New York: Eye on Education
- Erdem, C. & Eğmir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (2), 123-138.
- Ertürk, S. (1986). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Kelly, A. V. (2009). *The curriculum. theory and practice*. London: Sage Publications.
- Oliva, P.F. (1997). *Developing the curriculum*. United States: Longman.
- Orstein, A. C & Hunkins, F. P. (2014). *Eğitim programı: Temeller, ilkeler ve sorunlar*. Çeviri Ed: Asım Arı. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Ross, A. (2003). *Curriculum: Construction and critique*. London: Routledge.
- Üstüner, M. (2004). Geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme ve günümüz sorunları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7),63-82.
- Taşdemir, M. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme*. İstanbul: Alkım Yayınevi.

Extended Summary

1. Introduction

Education has three basic elements that consistently interact with each other: teacher, student, and curriculum (education program). Absence of any of these elements would cause deficiency, weakness, inefficiency or inaccuracy in the entire education system. Further, any of these items is not important than the other (Üstüner, 2004).

Teachers have been given important responsibilities for the success of the implementation process of the curriculum. This makes it essential for teachers to be trained first and for the success of the program put into practice since effects of teachers on the process cannot be ignored (Taşdemir, 2007). It is known that there are multiple problems in converting programs into practice. One of these problems is how teachers, who are the primarily responsible people from the curriculum, comprehend the curriculum, and perceive the attitudes towards programs and the skills and competencies to convert programs into practice (Akinoğlu & Doğan, 2012). Since education programs are a significant part of teaching process, it is important to determine the level of knowledge of the preservice teachers who will be the implementers of the teaching programs.

The aim of this study is to determine the knowledge level of the preservice teachers studying in the basic education department of Faculty of Education at Çanakkale Onsekiz Mart University and to explain their knowledge level about curriculum according to several variables. Based on this purpose, the following sub-problems were sought:

1. What is the level of knowledge of the preservice teachers on the curriculum?
2. Do the preservice teachers differ in their level of knowledge about curriculum according to their gender, the teaching program they are studying, grade levels, teaching principles and methods, and their grade point averages?

2. Method

This research is a descriptive study and designed as survey model. This study's sample is 275 preservice teachers studying Primary Education and Preschool Education in the Department of Basic Education at Çanakkale Onsekiz Mart University. The sample was determined by criterion sampling method. The criterion was that the pre-service teachers had received Teaching Principles and Methods program course which they had been intensively informed about their curriculum. Data were analyzed by using SPSS 22.0 (Statistical Package For SocialSciences) package program. Statistical analyses including Frequency, Percentage, Arithmetic Mean, Standard Deviation, t-Test, One-Way Analysis of Variance (ANOVA) and Tukey Test were performed.

3. Findings, Discussion and Results

In the study, it was found that the level of knowledge of the preservice teachers about the curriculum was moderate. The level of knowledge of preservice teachers about curriculum does not show a significant difference according to the department they study. The knowledge level of teacher trainees related to curriculum does not show a significant difference according to grade level. The level of knowledge of preservice teachers about their curriculum is significantly different according to their grade point average. The knowledge level of preservice teachers related to the curriculum did not show a significant difference according to the grades for Teaching Principles and Methods course. Further, the level of knowledge of the preservice

Öğretmen Adaylarının Eğitim Programına İlişkin Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi

teachers with a GPA between 0-2.50 is lower than the the preservice teachers with a GPA between 2.51-3 and 3.01-4. Based on the results, the following recommendations were developed:

- Program Development course should be compulsory for preservice teachers.
- Studies can be designed to determine the level of knowledge of preservice teachers studying in different departments and at different universities and to explore the factors affecting their level of knowledge.
- It can be ensured that instructors give more information about curriculum and training programs in field education courses and pedagogical formation education courses.

Araştırma makalesi: Kızılaslan-Tunçer, B., & Şahin, Ç. (2019). Öğretmen adaylarının eğitim programına ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 247-260.